

Nr 19

Socialförsäkringsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag för budgetåret 1972/73 till studiesociala åtgärder m. m. jämte motion.

DRIFTBUDGETEN

ATTONDE HUVUDTITELN

Studiesociala åtgärder

1. Centrala studiehjälsnämnden m. m. med flera anslag

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts i propositionen 1972: 1, bilaga 10, under punkterna H 1 och H 3—H 5 (s. 446—450) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1972/73 anvisar

1. till *Centrala studiehjälsnämnden m. m.* ett förslagsanslag av 9 306 000 kr.,
2. till *Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti* ett förslagsanslag av 500 000 kr.,
3. till *Ersättning till postverket och riksbanken för deras bestyr med studiesocialt stöd* ett förslagsanslag av 1 190 000 kr.,
4. till *Bidrag till avlönande av föreståndare vid elevhem vid gymnasieskolor m. m.* ett förslagsanslag av 289 000 kr.

2. Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande

Propositionen

Kungl. Maj:t har under punkten H 6 (s. 451) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande* för budgetåret 1972/73 anvisa ett förslagsanslag av 1 530 000 kr.

Motionen

I detta sammanhang behandlas motionen 1972: 221 av herr Larsson i Staffanstorp m. fl. (c, fp), vari hemställs att riksdagen

1) beslutar att till sjuk- och hälsovård för studerande skall utgå bidrag med 14 kr. per studerande intill ett antal av 10 000 och med 9 kr. för varje ytterligare studerande,

2) under punkten H 6 Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande anvisar ett förslagsanslag av 1 650 000 kr., ett i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag med 120 000 kr. förhöjt bidrag,

3) i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning av frågorna om målsättning, organisation, huvudmannaskap och ekonomiska förhållanden för studerandehälsovården.

Utskottet

Statsbidrag till hälso- och sjukvård för studerande utgår till kårorts-nämnderna, som är huvudmän för studerandehälsovården, med för närvarande 12 kr. per studerande och år intill ett antal av 10 000 studerande och med 7 kr. för varje ytterligare studerande. Beloppen höjdes av följande års riksdag från 11 till 12 kr. resp. från 6 till 7 kr. I propositionen föreslås att beloppen höjs till 13 resp. 8 kr.

Den i propositionen föreslagna höjningen anses av motionärerna helt otillräcklig med hänsyn bl. a. till kårortsnämndernas ansträngda ekonomi och kostnadsökningarna under de senaste åren. I motionen föreslås därför en ytterligare höjning med 1 kr. per studerande, vilket beräknas medföra en kostnadsökning av 120 000 kr.

Vid införandet av ifrågavarande statsbidrag år 1967 utgick man från att studerande liksom andra medborgare normalt skulle anlita den allmänna sjukvården, privatpraktiserande läkare etc. vid behov av sjukvård men att de studerande i anslutning till utbildningsmiljön skulle ges särskilda möjligheter till vård av psykiatriska och psykosomatiska sjukdomar. I propositionen (1967: 48) framhölls att den sjukvårdande delen av de inom studerandehälsovården verksamma läkarnas uppgifter föll utanför beräkningsgrunderna för statsbidrag. Däremot skulle ett på schablonmässiga grunder beräknat bidrag utgå för en viss basorganisation men studerandeorganisationerna skulle själva få avgöra dimensioneringen av de i verksamheten ingående komponenterna.

Mot bakgrund av vad sålunda anförts om riktlinjerna för studerandehälsovården och då redan de i propositionen föreslagna förbättringarna innebär en ökning av medelsbehovet med 200 000 kr. avstyrker utskottet motionsyrkandena om ytterligare bidrags- och anslagshöjning. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag.

Skrivelser, som aktualiserat frågan om huvudmannaskapet för studerandehälsovården, har inkommit till Kungl. Maj:t från flera studentkårer. Förslag har framförts att huvudmannaskapet skall överföras till landstingen men att statliga bidrag skall utgå för verksamheten. Framställningarna remissbehandlas för närvarande. Även socialstyrelsen har — som påpekas under nu ifrågavarande anslagspunkt i årets statsverksproposition — uttalat att frågorna om studerandehälsovårdens ställning, målsättning, organisation och ekonomiska förhållanden bör övervägas.

Statsrådet Moberg tillkallade 1970 en sakkunnig med uppgift bl. a. att kartlägga studentkårernas nuvarande verksamhet och utreda frågan om det obligatoriska medlemskapet i studentkår. Som utskottet framhöll i sitt betänkande 1971: 13 med anledning av en motion med samma syfte som den förevarande följer av utredningsdirektiven att en av utredningens uppgifter blir att granska kårortsnämndernas funktioner och att lägga fram material som underlag för överväganden rörande det framtida huvudmannaskapet för studerandehälsovården.

Av det anförda framgår att frågor om studerandehälsovårdens ställning, organisation m. m. redan är föremål för överväganden i skilda sammanhang. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet bifall även till utredningsyrkandet i motionen.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

A. beträffande anslagsfrågan

att riksdagen — med bifall till Kungl. Maj:ts under punkten H 6 framlagda förslag och med avslag på motionen 1972: 221 i motsvarande del — till *Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 1 530 000 kr.,

B. beträffande utredning angående studerandehälsovården

att riksdagen avslår motionen 1972: 221 i motsvarande del.

KAPITALBUDGETEN

STATENS UTLÄNINGSFONDER

3. Studiemedelsfonden

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts under punkten IV: 6 (s. 481—482) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Studiemedelsfonden* för budgetåret 1972/73 anvisar ett investeringsanslag av 584 000 000 kr.

UPPSKJUTNA FRÅGOR

4. Uppskjutna frågor

Utskottet kommer i sitt betänkande nr 20 att yttra sig beträffande Kungl. Maj:ts under följande punkter framlagda förslag, nämligen

H 2 Studiebidrag m. m.

IV: 5 Allmänna studielånefonden

vilket utskottet här

anmäler.

Stockholm den 18 april 1972

På socialförsäkringsutskottets vägnar

TORSTEN FREDRIKSSON

Närvarande: herr Fredriksson (s), fröken Sandell (s), herrar Ringaby (m), Karlsson i Ronneby (s), Magnusson i Nennesholm (c), Persson i Stockholm (s), Mundebo (fp), fru Håvik (s), fröken Pehrsson (c), herrar Marcusson* (s), Björck i Nässjö* (m), Olsson i Stockholm (vpk), Andersson i Nybro (c), fröken Bergström (fp) och herr Lindström (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

vid *punkten 2* (Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande) av herrar Magnusson i Nennesholm (c), Mundebo (fp), fröken Pehrsson (c), herr Andersson i Nybro (c) och fröken Bergström (fp), vilka *dels* anfört följande:

»De statliga anslagen till studerandehälsovården har aldrig kommit upp i den storlek som förutsattes i propositionen 1967: 48. Man har därför på flera kårorter inte kunnat uppnå den avsedda ambitionsnivån. Under den gångna femårsperioden har kostnadsökningarna varit stora. De statliga anslagen till studerandehälsovården har visserligen ökat men inte i takt med kostnadsökningarna, varför en allt större ekonomisk börda lagts på de studerande. Innevarande budgetår har inneburit särskilt stora kostnader. Lönestegring och arbetstidsförkortning har drabbat kårortsnämnderna hårt. I förening med det minskade studerandeantalet vid de filosofiska fakulteterna kommer kostnadsökningarna att resultera i stora underskott för kårortsnämnderna. Mot bakgrund av dessa förhållanden måste det av Kungl. Maj:t föreslagna bidraget betraktas som helt otillräckligt. Det bidrag som begärts av Sveriges förenade studentkårer — 25 kr. per studerande intill ett antal av 10 000 och 18 kr. för varje ytterligare studerande — torde motsvara vad som krävs för en verksamhet med den ursprungligen avsedda omfattningen, medan socialstyrelsens förslag om 14 resp. 9 kr. motsvarar behovet vid nuvarande ambitionsnivå. För nästa budgetår bör därför statsbidraget bestämmas till sistnämnda belopp. Då studerandeantalet inte kan antas öka i den omfattning departementschefen förutsatt, torde den härför erforderliga anslagshöjningen kunna stanna vid 120 000 kr. utöver de av Kungl. Maj:t begärda medlen.

Som förut påpekats har de ekonomiska förutsättningarna för en studerandehälsovård i enlighet med propositionen 1967: 48 saknats, varför ambitionsnivån för verksamheten fått sättas lägre än avsett. Det bör särskilt erinras om att organiserandet av studerandehälsovården förutsätter ett relativt stort studerandecantal på varje kårort, där sådan verksamhet förekommer, vilket medfört att endast studerande på de större kårorterna, universitets- och filialorter, fått del av studerandehälsovården. Den decentralisering av den högre utbildningen som nu äger rum kräver insatser även på studerandehälsovårdens område, om inte en stor del av de studerande skall stå utan detta studiesociala stöd. För att

komma tillrätta med de problem som för närvarande är förenade med studerandehälsovården är det enligt vår mening erforderligt att utreda dess ekonomiska och organisatoriska förutsättningar och därmed sammanhängande frågor. Därvid bör också studerandemotionen bli föremål för utredning. Kravet på en sådan utredning kan enligt vår mening inte avvisas med hänvisning till det utredningsarbete som pågår rörande studentkårernas nuvarande verksamhet och det obligatoriska medlemskapet i studentkår, eftersom detta arbete inte är direkt inriktat på studerandehälsovården.»

dels ansett att utskottet under punkten 2 bort hemställa

A. beträffande anslagsfrågan

»att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionen 1972: 221 i motsvarande del till *Bidrag till hälso- och sjukvård för studerande* för budgetåret 1972/73 anvisar ett förslagsanslag av 1 650 000 kr.»

B. beträffande utredning angående studerandehälsovården

»att riksdagen med bifall till motionen 1972: 221 i motsvarande del hos Kungl. Maj:t begär utredning av frågorna om målsättning, organisation, huvudmannaskap och ekonomiska förhållanden för studerandehälsovården.»

